

СТАНОВИЩЕ

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“
по докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“
в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Изготвил становището: доц. д-р Надежда Георгиева Благоева, член на научно жури съгласно заповед № 1371/22.12.2025

Автор на дисертационния труд: Захарина Руменова Томова, D010221295, редовен докторант към катедра „Финанси и кредит“, при факултет „Финанси“, СА „Д.А. Ценов“ Свищов

Тема на дисертационния труд: „ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ И ПРОЕКТНИ ИЗМЕРЕНИЯ НА ФОЛКЛОРНИТЕ ФЕСТИВАЛИ КАТО СПЕЦИАЛНИ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪБИТИЯ“

Научен ръководител: проф. д-р Теодора Димитрова

I. Общо представяне на дисертационния труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд грабва внимание още със самото си заглавие, посветено на една изключително интересна и интердисциплинарна проблематика. Темата за финансовото управление и проектните измерения на фолклорните фестивали като специални туристически събития е особено актуална в контекста на нарастващата роля на събитийния туризъм като специфичен, но мощен инструмент за регионално развитие, културна дипломация и икономическа диверсификация. В условията на засилена конкуренция между отделни туристически дестинации, културните и фолклорните фестивали се утвърждават като устойчив ресурс за привличане на туристопоток, удължаване на туристическия сезон и най-вече повишаване на разпознаваемостта на местната идентичност. Фолклорните фестивали са не само краен туристически продукт, но са инструмент за устойчиво развитие и опазване на нематериалното културно наследство, за социална кохезия, за осъществяване на междупоколенчески трансфер на културни ценности и развитие на местни общности. Всичко това обаче поставя въпроса за така необходимия баланс между икономическа ефективност и културна автентичност, а това вече се явява проблематика с висока научна и приложна значимост. Отговорът докторантката търси и намира в своето изследване.

Дисертационният труд е разработен в общ обем от 219 стр., от които основен текст 190 стр. Те следват класическата при разработване на дисертация структура, представена от увод, три глави, заключение, библиография и приложения. Съществува строга

логична последователност и обвързаност между основните три глави, които са добре балансирани с известен превес на емпиричната трета част. За по-доброто и систематично онагледяване на своето изследване докторантката е използвала 12 фигури, 4 таблици и 21 таблично-диаграмни интерпретации. Доказателственият материал на проучването е даден в отделни 4 приложения. За разработване на своя труд авторката е проучила и анализираща общо 121 литературни източника както на английски, така и на български език. Всички те са добросъвестно цитирани като са спазени изискванията на APA стила. За обработка и анализ е приложил стандартен и специализиран софтуер и по-конкретно Microsoft Excel, програмни модули на Python и R.

Още в уводната част прецизно са формулирани целта, обекта и предмета на изследване, тезата, която ще бъде в последствие аргументирана, задачите и ограничителните за изследването условия. **Обект** на дисертационния труд са фолклорните фестивали като специални туристически събития. **Предмет** на изследването е съвкупността от организационно-икономически и управленски отношения, които осигуряват устойчивото развитие на туризма и на туристическите територии. Основна **цел** на докторантката е да изследва финансовото управление и проектните измерения на фолклорните фестивали като специални туристически събития. За нейното успешно постигане тя си поставя три изследователски задачи. В последователния ход на тяхното решение авторката аргументира своята **теза**, че фолклорният фестивал е специално туристическо събитие, чието ефективно проектно и финансово управление го трансформира в устойчив инструмент за стимулиране и въздействие върху местната икономика, социалното привличане и регионалната разпознаваемост през призмата на националната култура. За доказването ѝ е използван умело подбран инструментариум, включващ разнообразни методи като статистическо проучване, синтез, индукция, дедукция, литературен обзор, ретроспективен анализ на данни, графично моделиране, анкетно проучване.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Избраната от докторантката и научния ръководител тема на изследване се отличава със своята изключителна актуалност, практическо приложение и дисертабилност. Те са резултат от няколко фактора. От една страна, в последните години фолклорните фестивали все по-често се използват като инструмент за териториален маркетинг, повишаване на туристическата атрактивност, а оттук и генериране на преки и косвени икономически ефекти за местните икономики. Това от своя страна налага необходимостта от умело финансово планиране, бюджетен контрол и оценка

ефективността на вложените ресурси. Освен това фолклорните фестивали имат съществена роля за съхраняване и популяризиране на нематериалното културно наследство, за укрепване на местната идентичност и за социална интеграция. Това поставя на преден план необходимостта от научнообоснован баланс между икономическата рационалност и културната стойност на подобни събития.

В този смисъл дисертационният труд отговаря на реални потребности на практиката и на научния интерес към управлението на културни и туристически събития. Избраната тема може да бъде оценена като навременна, обществено значима и релевантна за съвременните изследвания в областта на финансите, туризма и културната икономика.

Съдържанието на настоящото изследване впечатлява с демонстрираните от страна на докторантката отлични познания в съответната проблематика. Тя се отличава със засилено авторово присъствие, показващо задълбочени познания в анализираната материя. В структурно отношение дисертацията следва класическа, добре структурирана и логична последователност. Последователно фокусът на изследване е насочен към същностните аспекти и проектните измерения на фестивалите като специални туристически събития. След това са анализирани фолклорните фестивали в контекста на регионалния туризъм, като се акцентира върху техните финансови и управленски аспекти. В последствие е изложено емпиричното изследване на проектното и финансово управление на фолклорен фестивал по примера на фестивала на хороигралците „Харизмата на хорото“ гр. Свищов.

В заключителната част докторантката синтезира своите основни изводи и формулира препоръки. Аналогични обобщения са представени и в края на всяка глава, което допринася за по-високото качество на изследването, както и за неговата по-добра структурираност и яснота на изложението. Тяхната убедителност се подкрепя допълнително от удачно подбраните фигури и таблици, които подпомагат визуалното представяне на резултатите. Използваният научен стил и терминологичен апарат отговарят на академичните стандарти, като личи задълбочено познаване на специализираната научна литература в разглежданата област.

В общо четирите приложения е изложен доказателственият материал към емпиричното изследване. Последователно са изложени анкетната карта със съответните 20 въпроса, разпространени сред 227 респонента в продължение на 3 години, цифровизираните анкетни данни, изследваните зависимости и отделни елементи в процеса на формиране на бранда на фестивала „Харизмата на хорото“ – Свищов.

Най-важните съдържателни моменти от своя труд докторантката излага в своя автореферат. Той е разработен в обем от 34 стандартни страници. Отличава се с коректно и стегнато отражение на основните моменти и изводи от съдържанието на научното изследване. Изцяло отговаря на възприетите норми за съставяне и структуриране на автореферат. Представена е и справка за научните и научно-приложни приноси на разработката, които са изцяло дело на докторантката. Приемам посочените от нея приноси моменти и считам, че те са напълно в синхрон със съдържанието на дисертационния труд.

По тематиката на настоящето изследване авторката е публикувала общо 3 бр. изцяло самостоятелни научни публикации. Две от тях са представени пред широка аудитория на форуми, организирани в СА „Д.А.Ценов“, а една е публикувана в научно списание. Това осигурява изискваните от закона минимални 30 т. Те са атестат, че поне част от изследванията на докторантката са придобили вече обществена популярност и съответно са получили своята научна критика и оценка. Тематиката на публикациите е тясно обвързана и отразява конкретни ключови моменти от цялостното съдържание на дисертационния труд.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Настоящата разработка представлява един изцяло завършен научен труд, в който систематично се постига поставената в началото цел на изследване, като се отстоява твърдо авторовата теза. Авторката дефинира няколко приноса, групирани в три категории, а именно – научно-теоретични, системно-методологични и научно-приложни, които изцяло приемам, тъй като са изцяло лично дело и постижения на докторантката. Едни от най-значимите такива са свързани с надграждане и създаване на авторова дефиниция на понятията „фестивал“ и „събитиен туризъм“. Освен това е разработен интегративен теоретичен модел на взаимодействие между култура, туризъм и регионално развитие, в който фолклорните фестивали се позиционират като медиатор между локалната идентичност и националната туристическа политика. Моделът обосновава връзката между нематериалното културно наследство и устойчивия туристически продукт.

Освен това е предложен алгоритъм за стратегическо планиране и управление на културни и фолклорни събития на държавно и общинско ниво, включващ няколко отделни етапа. Изключително силен принос на настоящето изследване е създаването на анкетен инструментариум за изследване на социално-икономическите и културните ефекти на фолклорните фестивали.

Важен принос на настоящото изследване е изградената надеждна база данни за оценка на нагласите на участниците във фестивала. Разработени са и приложени модели за анализ и прогнозиране на фестивалните процеси чрез статистически и икономико-математически методи, включително тестове за доказване на хипотези, непараметрични проверки и логистично моделиране.

Предложена е технология за създаване и прилагане на мониторинг на устойчивото развитие на туризма в туристическите дестинации, която отчита глобалните критерии за устойчиво развитие на туризма, препоръчани от Световната организация на туризма. Въз основа на тях се предлагат адаптирани критерии, приложими за нашата страна.

Считам, че посочените от докторантката приноси са напълно обосновани и последователно аргументирани в хода на настоящото изследване.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

Представеният дисертационен труд на тема „Финансово управление и проектни измерения на фолклорните фестивали като специални туристически събития“ представлява задълбочено, актуално и практико-ориентирано научно изследване, фокусирано върху значим аспект на финансовото управление на един по-специфичен, но твърде важен и значим обект на изследване, а именно фолклорните фестивали. Избраната проблематика е с висока обществено-икономическа значимост, която отговаря на съвременните изследователски търсения в областта. Разработката се отличава с добра концептуална рамка, последователност на изложението и убедителна връзка между теоретичните постановки и емпиричния анализ. Докторантката демонстрира висока степен на самостоятелност в научното изследване, солидно владение на специализирания теоретичен инструментариум, както и способност за подбор и прилагане на адекватни изследователски методи. Налице е умело интерпретиране на емпиричните резултати и критичен аналитичен подход към изследваната проблематика. Направените анализи и формулираните изводи са логически обосновани, методологически издържани и научно аргументирани. Те имат приносен характер както за развитието на теоретичните постановки в разглежданата област, така и за усъвършенстването на практическите управленски решения, свързани с ефективното финансово управление на фолклорните фестивали като специални туристически събития.

Всичко това ми дава основание да заключа, че докторантката Захарина Томова е реализирала своя дисертационен труд с необходимата научна задълбоченост и професионална компетентност. Затова нямам критични бележки, а по-скоро следния въпрос:

1. Изхождайки от резултатите и изводите на Вашето научно изследване кои най-важни финансово-управленски стъпки бихте препоръчали в случай, че дадена особено по-малка община би искала да превърне фолклорен фестивал в устойчив във времето туристически продукт?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

В заключение може да се направи категоричният извод, че представеният за изготвяне на становище дисертационен труд на тема „**ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ И ПРОЕКТНИ ИЗМЕРЕНИЯ НА ФОЛКЛОРНИТЕ ФЕСТИВАЛИ КАТО СПЕЦИАЛНИ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪБИТИЯ**“ представлява самостоятелно, цялостно и задълбочено научно изследване по актуална, значима и интересна за теорията и практиката проблематика, свързана с финансовото управление на фолклорните фестивали. Тематичният обхват, степента на разработеност на проблема и постигнатите резултати свидетелстват за високо ниво на научна подготовка и изследователска компетентност на докторантката. Дисертационният труд напълно съответства на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение по отношение на научна обосновааност, структура, методология и приносен характер на резултатите. Налице са научни и научно-приложни приноси, които разширяват съществуващите познания и имат практическа приложимост.

Поставената в началото цел е постигната в пълен обем, а основната изследователска теза е убедително аргументирана и защитена. Това ми дава основание да приема, че докторантката Захарина Томова притежава формирани умения за самостоятелна научноизследователска дейност.

Въз основа на гореизложеното давам своята **ПОЛОЖИТЕЛНА** оценка за дисертационния труд и убедено гласувам **ЗА** присъждане на научната и образователна степен „доктор“ на Захарина Руменова Томова в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“.

Дата: 4.02.2026

Изготвил становището: .....

(доц. д-р Надежда Благоева)